

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 10.886 Școl. 1910.

CONCURS.

Din fundațiunea Iosif, Elena și Ioan Lupu formându-se un stipendiu de una sută și cincizeci (150) coroane, pentru conferirea aceluia se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

La acest stipendiu pot concura nepoții și strănepoții fundatorilor, cari cercetează vre-o școală elementară, medie sau vre-o universitate, sunt sânguritori și au purtare morală bună.

Cererile de concurs sunt a se înainta în termenul indicat la consistorul arhidiecezan, însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez,
2. Testimoniu școlar,
3. Adeverință de rudenie cu fundatorii.

Cererile intrate după expirarea termenului nu se pot lua în considerare.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan ca senat școlar, ținută la 23 Septemvrie 1910.

Consistorul arhidiecezan.

Activitatea extrașcolară a învățătorilor nostri.

Intr'un articol publicat în Nr. 101 al acestui ziar, dnul Dr. Petru Șpan se declară în contra activității extrașcolare a învățătorilor noștri, din cauză, că e „nerealizabilă și mai ales primejdioasă existenței școlii române”. Dl profesor Șpan zice că „numai just vom proceda, dacă vom lăsa deplină libertate învățătorului să se ocupe și afară de școală acela, care poate, și acolo, unde se poate, dar să nu li-o impunem, căci cerem ceva imposibil și dăunător școlii române”.

Noi nu suntem de această părere, din mai multe motive. Și a-nume, suntem convinși, că *pretutindeni* mai e lipsă ca să se lucreze la noi pe teren cultural. Ei bine, cine e mai chemat, la sate, să lucreze pentru promovarea culturii, decât învățătorul și preotul? Ar fi o acceptiune prea strâmtă a datoriei preotului, dacă s'ar zice, că el are să-și săvârșească numai slujba sa din biserică, întocmai precum dacă s'ar zice, că învățătorul și-a achitat întreaga datorie propunând în școală ceea ce-i impune planul de învățământ. Nu, preotul nu e numai al bisericii și învățătorul numai al școlii, ci ambii sunt și ai poporului, pentru luminarea și întărirea economică a căruia sunt datori să lucreze și în afară de biserică și de școală. Și aceasta cu atât mai vârtos, că școala de azi nu pregătește aproape de loc pentru viață, și între zidurile ei învățătorului i-s legate în multe privințe mâinile. *Tocmai fiindcă în școala de azi învățătorul nu-și poate plăti întreaga datorie față de poporul din care face parte și prin care trăiește, trebuie să caute atingere cu el și în afară de școală.*

Că munca din școală a învățătorului e grea, nu mai încapă îndoielă, dar un mare număr de învățători buni au dovedit că le mai rămâne cu toate acestea timp și pentru o activitate extrașcolară pentru popor, dupăcum un și mai mare număr de învățători slabi, dovedesc că le mai rămâne timp destul pentru o activitate extrașcolară pentru sine.

Cerând Consistorul dela fiecare învățător dare de seamă despre activitatea sa extrașcolară, pe care până acum nu i-a fost impus-o, n'a voit deocamdată să facă altceva, decât să afle: cari sunt acei învățători, cari au dezvoltat o activitate extrașcolară pentru obște, și cari sunt aceia, cari, deși ar fi putut lucra și ei ca ceilalți colegi ai lor, n'au lucrat nimic, lăsând talantul să ruginească? Căci asta tot nu mai

poate dăinui, ca învățătorii cei slabi să fie puși alături de cei buni și harnici, ei fiecare va trebui să-și ia răsplata după osteneala sa, cei buni să fie arătați ca model, iară cei răi și slabi să fie puși și ei la locul lor. Aceasta o cere chiar și interesul școlii, căci răsplătind pe învățătorii cei buni, și alegându-i din masa celor slabi, se dă o împintinare spre bine tuturor.

De altcum Consistorul n'a pretins ca fiecare învățător să facă minuni în afară de școală, deși sunt cazuri concrete, când anumiți învățători, cari sunt și în școală la culmea chemării lor, au făcut prin activitatea lor extrașcolară lucruri dintre cele mai frumoase. În programul de activitate extrașcolară încap atâtea puncte, încât trebuie să fie cineva în adevăr om foarte slab, încât să nu se ocupe serios de vr'unul din ele. La noi nu va putea zice nimeni cuvintele lui Alexandru Macedon, că nu mai are ce cuceri, fiind totul cucerit de antecesorii noștri. Nu, noi suntem mai fericiți decât dascălimea altor popoare, unde e totul în ordine; noi avem un teren nelimitat de muncă, unde generații întregi își vor putea câștiga merite nenumărate prin devotamentul față de binele obștesc.

Să amintim numai câteva: activitate în cadrele „Asociațiunii” ale cărei despărțăminte sunt în atâtea locuri neglijate (conferențe populare, cursuri de adulți, întemeierea de agenturi ș. a.), ca colecționatori de obiecte pe seama „Muzeului Național”, șezători cu poporul, în cari s'ar putea ceti, și s'ar putea da reprezentări teatrale, corale și gimnastice cu copii de școală; întemeierea de însoțiri Raiffeisen, de societăți de cântări, de gimnastică, de înmormântare, de înfrumusețarea bisericii și a comunei, de tovărășii de școlari, de reuniuni pentru asigurarea vitelor, pentru valorizarea produselor, de grădini de zarzavaturi și de pomi ș. a. m. d.

Atâtea învățători ar putea scrie monografia școlii, la care funcționează, ar putea strânge povești din popor, ca Ion Pop Reteganul, ar putea studia limba și literatura populară, — atâtea ar putea participa la cursurile de vară, cari se țin în țară și în străinătate, atâtea ar putea colabora cu scrisul lor la ziarele și la revistele noastre, cari azi numără așa de puțini colaboratori printre învățători! Și atâtea ar putea fi folositori ca autori de manuale didactice, sau, poate, mai bine, ca colaboratori la scrierea de manuale de școală!

Iată atâtea și atâtea probleme, din cari un învățător harnic și străbătut de fiorul datoriei își poate alege după plac, ce-i convine mai mult.

Bine înțeles că activitatea extrașcolară nu e pentru nimeni o scuză ca să-și neglige datoria în școală. Un învățător conștient de chemarea sa sublimă nici nu-și poate neglijă de altfel școala, ori cât ar lucra de mult și în afară de școală.

Dar apoi să ne mai gândim, că învățătorul nici nu e legat anul întreg de școală. 3—4 luni pe an el are vacanță! Să nu i se poată cere oare, ca și în aceste luni, cu totul libere, să lucreze ceva pentru luminarea poporului? Asta ar însemna o patentă patronare a lenii și indolenței.

Și apoi astăzi, când învățătorul în urma urcării salariului nu mai e arătat să lucreze în rând cu sătenii pentru asigurarea traiului zilnic, el trebuie să dispună peste tot de mai mult timp liber ca înainte. Poporul care la rândul său azi face mai multe sacrificii pentru școală ca mai înainte, așteaptă și el mai mult dela învățător decât până acum.

De aceea noi nu putem să separăm activitatea extrașcolară de chemarea învățătorului, după cum nu putem înțelege ca preotul să nu desvolte și o activitate extrașcolară. Aceasta și pentru învățătorii

FOIȘOARĂ.

Notițe istorice

referitoare la bisericile din protopresbiteratul Dej

de Gavril Hango, presbiter.
(Urmare).

26. *Fălcușor* filie la Muncel. Biserică veche de piatră. — *Antimis dela episc. unit Ioan Bob din Blaj* (trebuie scos din folosire și înlocuit cu altul, dela arhiepiscopul locului). — Cărți bis. 12. Biblia și alte date lipsese.

27. *Negrilești*. Biserică veche de lemn, edificată, după inscripția deteriorată, probabil prin anii 1710; renovată în anul 1836, fiind protopop Arsinte Budea paroh în Chinești, par. loc. Vasile Merouș și cantor Ioan Mihutiu; zugrăvită prin Piroșan Eleazar Takács. — Chramul neindicat. — *Antimis dela actualul arhiep.* și metr. Ioan Meșian din a. 1903. — Cărți bis. 13. — Biblia lipsește.

28. *Olpret*. În comuna aceasta fiind până de curând două parohii, au fost și două biserici, ambele de lemn, una în deal și alta în vale. După trecerea unei

părți a credincioșilor la biserică gr. cat. dimpreună cu preotul Petru Danciu, biserica din deal, ca cea mai veche și mai slabă, nu s'a mai folosit și în anul 1907 s'a vândut credincioșilor gr. cat. din Antos, cari o au folosit ca material pentru zidirea altei biserici. — Biserica din vale s'a edificat în anul 1841 și s'a pietat în anul 1862. Pe ea din lăuntru se află inscripțiile: „Zugrăvită s'au aceasta sf. biserică în zilele înălțatului împărat Francisc Iosif I. Fiind arhieru Andreiu Șeguna, iar paroh locului Petru Danciu. În curătorie D. Woaida Iános, în anul 1862 în luna lui Iulie în 7 zile. Scris-am eu Șoi-mușan Mihai zugrav”, — și: „S'au început lucrul în anul 1862 în luna lui Maiu în 5 zile și s'au gătut în 7 zile” (sigur s'a uitat din text: luna lui Iulie). — Turnul subțire și înalt. — Chramul nu se arată. — *Antimis dela arhiep.* și metrop. Ioan Meșian, din Octomvrie 1907. Cărți bis. 12. — Biblia lipsește.

Dela biserică din deal se păstrează un candelabru de lemn, zugrăvit, din anul 1783, deteriorat, și următoarele fragmente de acte oficiale scrise cu litere cursive, acum foarte spălăcite:

O provocare dela protopopul Gabor din Ocnă (sigur unit) de datul 26 Iunie 1750, de următorul cuprins:

„Părinte popa Onule și dome vostre săteni dela Olpret: mă forte rog domile

vostre să faceți bine săm mănăți pe mâni vo 14 săcerători buni: ... făcut clăi... pari dăm... de mați ajutat, dară amu cătus de soșigat și împărțit, și nioi ovesu nu lați dat de 5 ai și bani de 2 ai să fac... zece merțe de ovăs... și ta... ba și pui și... acele și voi și mulțăm... domile vostre: și oi sili și slui iară cele noi pote eu a pli... damnezeu domile vostre... a domile vostre de binevoitoriu protopop Gabor, dela ocnă 1750 iunie 26 zile”.

Apoi un circulariu dela protopopul Ioan din Ghiolt de datul 26 Ianuarie 1769 de următorul cuprins:

„Cinstiți săteni și omeni neuniți, veți avea știre, că avem poruncă dela Consistorium epis. să umble omi la beserecă și să ispovăduiască, că ore care nu sa spovedui, popi să nu le dee paști și sfnta anafură, că am poruncă, că ore care preut va călea porunca asta să nu ia dânsul de știre și molitvelor noste, preuții să fie sorociți la sobor la Pintic pe gioi după Paști și... anulul acestue să o faceți și cu tote rășitanțele ga... să nu vă pae... și cine ce treabă va ave să i sorociți la sobor în satu Glod zi de Florii și vi să poruncește și pominoel saborului să aduceți. 1769 ian. 26 zi. Protopop Ioan din Ghiolt”. Pe dosul circularului se înșiră comunele tractuale: „giolt, chioediu, șiteragul, pitic, gichișul de sus, oodorul,

gichișul de jos, tăripiul, șucut, mac, aremine, siarișul, zăpirtul, sue, olpretul (azi afară de olpretul mixt, toate comune unite), carele la sobor să aduce și carele... și zi și nopte su mai sus globă, că ore unde va zabovi, să știe că na păți bine su mai sus globă să poruncește”. — (Protopopul acesta, după tradiția familială și locală din Magoșea, a fost tatăl preotului Stefan Hango din Magoșea, care a slujit între anii 1777 și 1813 și de acolo a mers tată-său de preot la Ghiolt).

Și în urmă un conspect cu următorul cuprins:

„Tituri bisericii la Olpret. Mai marele titorilor 1. Jeleriu Todor, 2. Jeleriu Onu, 3. Stupariu Onu, 4. Danciu Nicolae, 5. Solomon Grigorie, 6. Faur Iosif, 7. Crișan Vasileică, 8. Rus Todor, 9. Tyra Vasile, 10. Groșan Ion, 11. Pator Todor, 12. Criste Todor”. — Sub tituri e scris cu mâna proprie: „Vasile Moga Episc. neunților au slujit S. Liturghie 1822 în 12 Septem.” — Apoi se continuă și încheie pe fractura din dreapta: „Anul 1822 luna lui Septemvrie zile 12. Scris-am eu Popovici Pavel, Ioan Popovici, Protopop Solnocului, Filimon Popovici, paroh la Olpret. Danciu Grigorie. 1822. 12 Sept.”

(Va urma).

vul că numai prin ea va putea ajunge și învățatorul și preotul mai stimat în ochii poporului și mai mulțămii în inima lor, și numai prin ea se poate ridica poporul nostru din starea sa destul de înăpăiată. Și constatăm cu o vie satisfacție, că bunele intenții în această privință, atât față de învățator cât și față de popor, ale consistoriului nostru depuse în circulara Nr. 9581 școl. 1910, au fost tălmăcite în acest sens și de ziarele „Unirea”, „Tribuna” și „Gazeta Transilvaniei”, cari toate s'au ocupat la loc de frunte („Unirea” de două ori, chiar) cu această chestiune însemnată.

Delegațiunile.

Mercuri s'a deschis sesiunea ordinară a delegațiunilor, în Viena. S'a făcut întâi constituirea și alegerea comisiunilor. Președinte al delegațiunii ungare a fost ales Láng Lajos, deputat dietal, fost ministru, iar al delegațiunii austriece Glombinski, Joi apoi delegațiunile s'au prezentat în fața Maiestății Sale la palat.

La orele 11 a fost primită delegațiunea ungară, iar la orele 12 cea austriece. Delegații Ungariei s'au prezentat toți înaintea M. Sale, afară de dl Kossuth Ferencz, care a sosit la Burg cu întârziere. Președintele Láng a rostit o vorbire, în care a asigurat pe Maiestatea Sa, că delegațiunea ungară va lua în desbatere cu zel proiectele ce i se vor prezenta din partea ministrilor comuni, și pe care a încheiat-o cu cuvintele: „Trăiască, la mulți ani trăiască, Regele Maghiarilor”, iar Maiestatea Sa a răspuns cu următorul mesaj de tron:

„Asigurarea alipirii credincioase acum exprimate față de persoana mea, mă umple de vie mulțămire și caldă recunoștință.

Pe vremea întrunirii din urmă a delegațiunilor s'a întâmplat un eveniment însemnat, privitor la monarhie. Atunci adevărat am decretat estinderea drepturilor mele de domnitor asupra Bosniei și Herțegovinei. Imi servește de specială satisfacție, că acțiunea în direcția aceasta a dus la desăvârșit succes pe cale pacifică.

Situația în Europa, care într-o vreme se arăta a fi încordată și amenințătoare, s'a limpezit în mod îmbucurător. Cu satisfacție vă pot comunica, că alianța cu imperiul german și cu regatul italian, a devenit dacă e cu putință, mai strânsă și mai intimă. Dar sunt foarte satisfăcătoare raporturile noastre și cu toate celelalte puteri. Așteptările, că raporturile dintre Austro-Ungaria și imperiul turcesc se vor desvolta în mod favorabil, s'au împlinit în urma protocolului luat în primăvara anului 1909. Ca toate puterile așa și noi, urmărim cu cele mai bune dorințe năsuințele, cari au de scop întărirea acestui stat.

Ministerul meu de război va cere aprobarea ulterioară constituțională a delegațiunii, cu privire la cheltuielile extraordinare, cari în urma criselor externe din anul trecut au devenit inevitabile. Prin punerea în stare de a fi gata de război a armatei și a marinei, guvernul meu a fost în poziția de a nu părăsi terenul politicii de pace.

Experiența aceasta să fie îndemn de a pune la dispoziția conducerii armatei și a marinei mijloacele neînăjurat de lipsă pentru menținerea capacității de a lupta a armatei, pentru că prin aceasta se deosebește posibilitatea de a reprezenta, pe lângă interesele sale, încă și interesele păcii europene. Este însă a se ține în vedere totdeauna capacitatea financiară a celor două state ale monarhiei. În vederea acestui fapt ministerul meu de război a sedus urcările de buget pentru anul 1910 la trebuințele cele mai necesare. În proiectele respective s'a ținut în vedere și îmbunătățirea situației materiale a celor ce primesc soldă.

Instituțiunile constituționale, pe cari le-am pus în vedere înainte cu doi ani cu privire la Bosnia și Herțegovina, în scopul, ca populațiunea de acolo să fie atrasă la rezolvarea chestiilor provinciale, au devenit fapte împlinite. Prima dietă provincială a Bosniei și Herțegovinei s'a ținut în vara anului acestui. Dau exprimare convingerei, că funcționarea noii instituțiuni, în consonanță cu năzuințele guvernului meu, va promova dezvoltarea culturală și materială a provinciilor numite.

Lăsând proiectele ce vi se vor prezenta la zelul patriotic și la aprecierea

Tot răspunsul acesta l-a dat Maiestatea Sa și delegațiunii austriece, condusă de președintele Glombinski.

Joi după amiază la orele 4 comisiunea externă a delegațiunii ungare a ținut ședință. Ministrul comun de externe, contele Aehrenthal, și-a făcut în ea expozitul obicinuit, pe care și l-a prezentat apoi Vineri și comisiunei externe a delegațiunii austriece.

Expozitul va fi luat în pertractare mâine, Marți, la orele 3 d. a. din partea comisiunei externe a delegațiunii ungare. Tot mâine Marți ține ședință și comisiunea de război a delegațiunii ungare, pentru a asculta expozitul ministrului de război Schönaich; iar Vineri își va face expozitul contele Montecuccoli, comandantul marinei, în fața comisiunei de marină a delegațiunii ungare.

„Cum să eșim din labirint“?

Sub titlul acesta publică „Lupta” un primar-ticol, în numărul 172, ca păreri ale unui senior, care face pe *privitorul* în politica militantă română. Păreri conșuie întru toate cu vederile și direcția politică a ziarului nostru, din care motiv reproducem și noi articolul în întregime, observând numai atât, că atunci, când noi ne-am spus cam la fel părerea asupra programului național român, tocmai „Lupta” era să ne pună pe rug. Cum se schimbă oamenii! Articolul e următorul:

Polemica ce s'a încins în presa noastră în urma articolului ziarului „Tribuna” în jurul unei grupări noi politice, mă îndeamnă să pe mine, privitor atent al luptelor noastre politice, ca ieșind pe un moment din rezerva, ce mi-am impus, să-mi spun vederile particulare, divergente de cele ale conducătorilor noștri politici.

Nevoind să încerciez cărările celor chemați, și într'un moment, când situația reclamă conlucrarea tuturor factorilor vieții noastre publice să provoace disonanțe, m'am reținut de orice manifestare politică, până la momentul de față, când o situație de tot critică mă constrânge și pe mine să-mi ridic glasul și să încerc a găsi firul Ariadnei, care va avea să ne ducă din atmosfera năbușitoare a labirintului la aerul liber, la lumina binefăcătoare a soarelui; căci cu toții vedem labirintul în care a ajuns lupta noastră politică, vedem și Minotaurul cel înfiorător și nesățios, dar nu vedem figura mărească a lui Theseus, care să găsească firul Ariadnei, calea și mijloacele, cu a căror ajutor să putem ieși din întunecare, din impasul unei lupte ajunse la așa numitul „punct mort”.

Unii împinși de niște ambiții neastâmpărate cred a putea afla remedii în o schimbare de natură personală, înlocuind pe probații luptători bătrâni ai neamului cu elemente mai tinere, căror tineri le anticipază epitetul de „tineri oțeliți”, — deși aceștia până acum nu au dat nici o probă a acestei însușiri competente tocmai bătrânilor, deprinși și oțeliți prin luptele, de cari au avut parte.

Imbulzirea unor elemente noi, în primul plan nu este a se atribui unei convingeri mai bune, ci este o opoziție simplă la timpul, năzuința celor fără calificare și chemare (așa numiților „ștreberi”) a ajunge în fruntea afacerilor publice în locul celor chemați, și în contul intereselor publice, pentru a face „carieră” — cu ajutorul mijloacelor cunoscute ale demagogilor, și mai pe urmă — prin o capitulare rentabilă.

Luptătorii bătrâni — nu din cauza forțelor uzate — ci în urma greutăților grămădite nu află nici ei firul mătutitor, deci în lipsa unei concepții noi politice sunt oșândiți și ei la tăcere, să zicem la o activitate pasivă, pur contemplativă.

Oare ce este cauza acestei opoziții atât de fatale?

Ca să putem răspunde la întrebare, trebuie să aruncăm o privire asupra istoriei și trecutului luptelor noastre naționale, din care privitorul nepreocupat va trebui să ajungă la convingerea, că nu în momente personale zace piedecă, ci în unele defecte organice, — de natură principiară — a atitudinii noastre politice.

Când conducătorii cei vechi, autorii programelor noastre naționale și-au determinat la 1868, 1871 și 1881 în mod programatic atitudinea politică: situația Ungariei și în special cea a naționalităților nu era încă destul de lămurită pentru fixarea unei poziții hotărâte; precum cercurile centraliste din Viena nu priviau poziția Ungariei de asigurată, aranjată în mod definitiv prin forma dualistică a imperiului, asemenea și cercurile noastre politice și-au fixat atitudinea și programul conform unei situații, socotită interimară și trecătoare.

Astfel politicienii noștri sanguinici, de aproape 40 de ani tot așteptau schimbarea acestei ordine: falimentul dualizmului, centralizarea puterii de stat în contul supremației și elementului maghiar. Unele semne înșelătoare pe orizontul mo-

decepții triste — desmetecirea optimiștilor noștri politici din aberațiunile tradiționale ale unei politici de sinagogie: și azi mai așteaptă unii schimbarea ordinii de drept public și a sistemului de guvernare, ce — după părerea lor — va avea să urmeze în momentul unei schimbări de tron.

Multă neorientare și chiar naivitate se recere, ca să te lași răpit de asemenea iluzii, desmintite de tradiția istorică a monarhiei și a casei habsburgice, dar chiar și prin declarațiile moștenitorului de tron aderent deschis al dualizmului.

Luând în considerare, că elementul maghiar prerogativele lui nu le mulțamește numai bunei voințe preînaltă, favorului personal al monarhului, ci preponderanței lui numerice, culturale și materiale: în urma acestor împrejurări trebuie constatat, că nici din o schimbare de tron n'are să rezulte schimbarea ordinii de drept public al țării și relațiile politice ale naționalităților față de elementul maghiar.

Aceste relații numai prin progresarea sistematică, prin dezvoltarea forțelor culturale și materiale ale popoarelor se vor putea schimba, iar dezvoltarea forțelor e condiționată în prima linie de o atitudine politică corespunzătoare situațiunii acomodată forțelor noastre actuale.

Din acest punct de vedere privind programul dela 1881 — trebuie să remarcăm o disparitate între țintele pure și forțele de cari dispunem.

Cum să realizăm bunăoară punctul I, al programului: „autonomia Transilvaniei”? Cum să realizăm punctul 2, referitor la introducerea limbii noastre ca limbă oficială în ținuturile locuite de Români? Cine își poate închipui un parlament, care ar decide revizuirea legii de naționalități în favorul naționalităților? (punctul 5 al programului).

Dar ce a fost rezultatul luptei pentru realizarea acestui program?

Nu am ajuns nimic din toate pentru ce am luptat, dar am pierdut mult din ce am avut!

Iată faptul pozitiv al luptelor noastre naționale dela 1868 până în ziua de azi.

Panetele arătate ale programului sunt considerate ca îndreptate contra constituției și eghemeniei maghiare, și ca atari perhorecate de toate partidele politice, chiar și de cele mai liberale democratice. Ele împedecă cooperarea cu alți factori politici, rezultând și izolarea noastră în detrimentul intereselor comune ale elementelor democratice, de altmădure închinare unui aranjament politic pe baza egalei îndreptățiri ale popoarelor.

Situația fatală în care ne a împins o concepțiune greșită, cu forțe insuficiente ne impune deci în mod categoric schimbarea tacticii politice prin revizuirea programului nerealizabil și determinarea unei atitudini politice corespunzătoare intereselor noastre reale și realizabile.

La aceasta ne împing, nu numai experiențele triste ale trecutului, dar și situația schimbată: evoluția nouă a societății politice a țării, curentul nou democratic, care — pe ruinele oligarhiei istorice tinde să clădească statul de drept democratic, care reclamă solidaritatea tuturor elementelor omogene, prin armare și cooperarea noastră pe baza unui program compatibil în toate cu scopurile generale ale societății democratice.

Sunt convins, că numai pe această cale, în deplin acord cu curentul democratic, și sprijiniți de acest curent, vom putea porni procesul de regenerare națională: asigurarea intereselor noastre particulare în cadrele intereselor generale ale societății democratice.

Dar din acomodarea scopurilor noastre naționale ordinii generale de drept, va avea să rezulte și întărirea noastră, prin înmulțirea șirurilor luptătorilor noștri.

Căci fapt este, că azi numai o fracțiune a intelectualiilor noștri ia parte activă la o luptă, la care cu toții am fi chemați să luăm parte: cei mai mulți și — durere — cei mai valoroși bărbați ai neamului (mai vărtos cei în poziții responsabile) au rolul de privitori pasivi al luptelor politice, neputând lua parte la o luptă, considerată din partea Maghiarilor ca îndreptată contra statului și eghemoniei elementului maghiar.

Revizuirea se programul: toți fiii conștiinței ai neamului vor putea să se înroleze sub stegul unei lupte legale și loiale, purtate pentru drepturile noastre garantate de constituția țării.

Dacă cercurile noastre conducătoare emancipându-se de cătușele unei tradiții fatale, și avântându-se la înălțimea chemării lor, plină de răspundere, vor păși fără frică și șovăire pe calea arătată: vor găsi firul Ariadnei, care o să ne scoată din Labirint!

Privitorul.

Conferențele învățătoresc.

VI.

Atențiunea și susținerea ei în școală.

De Diomid Bedeleian, inv. în Hădăraș, tractul Lupșa.
(Fine.)

Fără îndoială, e de prisos ca inv. să clarifice mai bine un lucru, pe care deja l-a clarificat, pentru că vorba multă reduce gradul de atențiune. A observa, când a înțeles băiatul explicarea și când trebuie finită repetiția, e o apucătură măiestră a educațiunii. Dar un inv. atent, precum le observă acestea din ochii copilului, din ținuta lor; așa poate apoi ca pe cei cu mintea sburdalnică să i deprindă la progresare regulată, cu aceea, că le dă ocaziune a observa părțile la aparență neînsemnate și a face o legătură fidelă și corectă între acțiuni, cari toate sunt necesare la descrierea vicioasă, (la descoperirea analogă) și la acele descoperiri norocoase, cari încântă și minunează pe băiat. Elevii vor învăța atunci, ca lucrurile vechi să nu le delătore, căci acelea îi pot conduce spre ceva nou.

Atențiunea sburdalnică o putem modera, cum se zice — cu exemple luate dela oameni mari, cari s'au distins prin atențiunea lor tenace. Pope, traducând Iliada, partea unde e vorba de despărțirea lui Hector și Andromache a cores-o de 98 ori. Dickens atât a cores manuscrisul romanului său Bleac-House de numai prin un studiu migălos s'a mai putut deslăfă. Tennyson — poetul englez — când un admirator i-a laudat un șir dintr-o poezie, a zis că rândul acela l-a costat 25 țigări. Eminescu înainte de a publica ceva, de nenumărate ori a citit și corectat.

Baco pentru moderarea atențiunii recomandă matematica, unde atențiunea are a fi continuă, pentru că dacă la un punct se abate, greșește în paguba timpului întreg, având din nou a începe. E corect principiul lui Baco, numai calcularea nu e potrivită la lecurea tuturor distragerilor. Este băiat, care se interesează de narațiuni, sau de studiile geografice, altul de cele naturale și le urmărește cu atențiune; deci studiul cu care l-am modera, e deosebit.

La începutul instrucțiunii, sub influența diferitelor metode, atențiunea se obișnuiește așa, că la ocaziunea ocupării cu studiul mai superioare chiar obișnuirea aceasta o susține.

Atențiunea educată o putem cunoaște din aceea că e: durabilă, aprofundată și mlădioasă. Durabilitatea și tenacitatea atențiunii se derivă din mai mulți factori: externi și morali.

Atențiunea o face durabilă, nu munca îndelungată, care obosește, nici repetițiile vecinice, dar nici pedespa sau alte motive externe, ci curiositatea băiatului.

În anii copilăriei impresiunea, imboldul, însușirile, trăsăturile nouă ale obiectelor lăntuesc atențiunea; mai târziu simțul folosului, lipsei și succesului vor fi motorii atențiunii. Pe baza motivelor ce străbat în interiorul băiatului, atențiunea durabilă înseamnă interes statornic, simțuri statornice, voință statornică. Că doar interesul nu-i altoeva, decât esoul simțurilor noastre, produse de imboldurile externe. Simțurile acestea ce s'ar zime puternice ale voinței, fac tenace interesul. Nici nu are mai prețios succes școala, decât să aomodeze pe școlar, ca cele auzite sau citite, ideile ivite, să le cuprindă în atențiunea sa concentrată și strictă să le cerceteze. Cercetarea este aprofundată în concepții și principii, nu numai din cugete și gândiri se oglindește, ci se vede din purtare, gust și din toată viața morală a băiatului. Iată atențiunea, ca măsurătoare a valorii întregului om. În aceasta se află corectitatea adevărului: Spune-mi că la ce ești atent, să ți spun ce om ești.

Că obiectul constant al atențiunii e în legătură cu simțământul moral, chiar puterea aprofundării arată.

Am zis mai sus, că aprofundată face atențiunea numai educațiunea îndelungată. Când am ajuns ca elevul să se știe aprofunda întru cercetarea unui obiect, atunci l-am oucerit, nu numai pentru meditațiune, ci și faptele lui din tot sufletul le va face. Nici nu are viața școlară mai emoționantă scenă, ca aceea când la cuvinte pr-trunzătoare, la auzul unei frumoase pieșe de cetit, se încoadă strunele atențiunii; ou mintea deodată se deschide și inima, focul emoțiunii sfinte străbate școala și în tăcerea aceasta mormântală intră interesul, simțurile și văpaia inimii copilului.

Dar ținând copiii la așa nivel de atențiune mult timp, poate să se dăzastros; mintea fragedă are trebuință de recreare și o și găsește în alt obiect, dacă copiii sunt în posesiunea atențiunii mlădioase.

Când putea unor organe s'a obosit, luăm la rând altele. Când ochii s'au obo-

sit de privire, urechile au plăcere primesc acordurile unei simfonii; dacă ne-am oboșit a raționa, aflăm plăcere în natură, în viață. Mlădierea aceasta a atenției e nu numai dorința spre noutăți, ci ducerea, pătrunderea ei în alte sfere ale gândirii, sau ale vieții.

Dela un om inteligent așteptăm ca să-i fie atențiunea acomodată sau mlădi-oasă, cu atât mai mult dela un inv. care are de a controla, studia și educa diferite tipuri de minți, pricepere, atențiune. Vedem ce rol mare are în viață promptitudinea, că cineva nu se leagă de un lucru ca scail de oale, ci conform împrejurărilor alt teren de muncă, gândire, activitate își știe găsi sau alege.

Nu am destule cuvinte de a pretinde ca să transformăm atențiunea fragmentară, în atențiune acomodată, mlădi-oasă, pentru că oamenii de rând ocupându-se numai de un obiect sau un lucru, vor deveni niște diletanți, cu vederi foarte înguste. În viața aceasta încercată nu este nici o ocupațiune care să nu pretindă cunoștințe variate, acomodare grabnică etc.

Bază la aceasta e atențiunea mlădi-oasă, la dezvoltarea căreia ajută diferitele studii din școală.

Cultivarea atențiunii în direcțiunea deja desorită de mine are mai multe foloase. Înainte de toate curăță mințile de debilitate, slăbiciunea originală și o acomodează la activitate, la studiere continuă.

Nu mai o atențiune durabilă, aprofundată, mlădi-oasă, tenace, continuă, poate asigura pe un tânăr pentru viața socială de azi, și chiar pentru aceeași pretindevă minți, atențiune cultivată, căci acum nu există dogme de viață gata ce le moștenești, ci mai de mult, ci fiece care om are să-și formeze convingerea despre miile de obiecte și ființe.

Pe baza acestora pot zice:

1. Educațiunea atențiunii dă putere la pricepere, memorie, minți; și

2. A obține atențiunea ca să fie tenace e atâtea, cât a dezvolta voința. Deci educațiunea atențiunii e moralizatoare și instructivă.

În fine câteva cuvinte despre ținuta inv., pentru că persoana lui e menită de a îndrepta, educa atențiunea, din fazele ei originale.

Interesul produce de sine atențiune; învățătorul numai prin manierele lui plăcute poate trezi și susține interes în elevi. Plăcute și bune vor fi, dacă respicat, viu și însuflețit va fi de elevilor materialul.

Respicat va fi instrucțiunea, dacă elevii pe lângă atențiunea recerută, fără a li se încorda tare memoris, vor înțelege nu numai cuvintele, ci vor pricepe și obiectul din chestie.

Voiiciunea instrucțiunii depinde dela calitățile interne și externe ale învățătorului.

Între calitățile externe se țin: presiunea feței, statura, mișcările și tonul vorbirii; între cele interne: belșug în cuvinte și gândire dexteritate, îndemânare în instrucțiune.

Insuflețit va instrua inv. dacă e pătruns de importanța obiectului, dacă e tot sufletul și inima va instrui, dacă e convins despre cele zise, dacă simțește bucurie, că poate instrui, dacă are atractive și dragoste către elevi, dacă află plăcere și satisfacție în progresarea și perfecționarea băieților.

Atâtea e, ce aveam de spus despre atențiunea și susținerea ei în școală.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Convoc prin aceasta conferința preoțească a tractului Geoagiu pe ziua de Joi, 7/20 Octomvrie 1910 în biserica parohială din Geoagiu-suseni.

Program:

1. La 9 ore întrunindu-se toți preoții în biserică se va face chemarea Duhului sf. prin cei designați atunci. Predica o va ținea Petru Lula paroh în Bobâlna.

2. Constituirea conferinței și constatarea celor prezenți.

3. Discuție asupra serviciului divin și a predicii.

4. Cetirea ordinațiunilor și rezoluțiilor consistoriale referitoare la conferință.

5. O disertație de Vasile Păltineanu „Crestinismul și cultura modernă”.

6. Un raționiu model, de Eftimie Costescu.

7. Condica parohială, de Nicolau Manciu.

8. Stupăritul rațional, de Radu Jantea.

9. Raport despre înființarea Reuniunii de înmormântare tractuale.

10. Propuneri, cari se vor anunța cu cel puțin 3 zile înainte de conferință.

11. Satorirea programului pentru conferința viitoare.

Geoagiu, 25 Septemvrie (8 Oct) 1910.

Ioan Popovici

protopop.

NOUTĂȚI.

Consistor plenar. Astăzi Luni a ținut consistorul arhiepiscopesc ședință plenară, în care a numit pe dl *Aurel Bratu* profesor definitiv la seminarul „Andreian”, secția pedagogică.

Conferință în Viena. Primim rândurile următoare din Viena: Societatea de științe „Skiptikon” din capitala Austriei a organizat Miercuri în 12 Octomvrie n. 1910 în sala festivă a unei școli civile o conferință asupra „Carpaților ardeleni”, ținută de compatriotul nostru dl Teodor Romul Popescu. A fost de față la această conferință lume foarte multă, care a ascultat cu mare interes expunerile interesante ale conferențiarului român, lămurite prin numeroase tablouri colorate. În deosebi au plăcut vienezilor porturile țărănești, apoi catedrala din Sibiu, cu pictura interioară lui său. Conferențiarului i s'au făcut ovatiuni bine meritate, iar la sfârșit i s'a oferit o frumoasă cunună de laur lucrată în argint.

Pompierii din comit. Sibiu își țin adunarea generală ordinară, și-și serbează aniversarea de 25 de ani de existență Duminică în 30 Octomvrie n. 1910 aici în Sibiu, cu programul următor: I. La orele 7 1/2 a. m. se vor aduna la primăria orașului membrii reuniunii pompierilor din comitat; pornirea la exercițiul pompierilor voluntari din Sibiu ce va avea loc pe „Hermannsplatz”. II. La orele 8 1/2 a. m.: Exercițiul pompierilor voluntari din Sibiu pe „Hermannsplatz”. III. La orele 9 a. m.: Adunare generală ordinară în sala de ședințe a comitatului (Str. Șaguna 10). Ordinea zilei: 1. Verificarea reprezentanților pompierilor; 2. Verificarea protocolului din adunarea generală ultimă; 3. Raport despre visitațiunea pompierilor din comitat făcută în anul 1910; 4. Propuneri în cauza reuniunii pentru anul 1911; 5. Eventuale propuneri ale membrilor IV. Raport festiv din incidentul aniversării de 25 de ani a reuniunii pompierilor din comitatul Sibiu. V. Cu prilejul jubileului se vor distribui din partea Ilustrăției Sale, a domnului comite suprem și comite al Sașilor Frideric Walbaum decorațiuni, destinate din partea municipiului comitatens pentru serviciu neîntrerupt de 25 de ani. VI. La o oră p. m.: Prânz comun în „Casa societății”.

Expoziții amânate. Comitetul central al „Reuniunii române agricole sibieni” nevoit este a amâna pe una din Duminecile din Decemvrie n. c. ținerea expoziției de vite, din Săcel, ce era proiectată pe 27 Oct. n. c., și aceasta din cauza boalei de unghii ce grăsează între vitele din partea locului. Expoziția de poame, ce era proiectată pentru comuna Răhau, se amână pe anul viitor și anume din cauză că, în conformitate cu raportul fructușilor de acolo, producția viilor din Răhau în a. c. este de tot slabă, iar populațiunea de acolo nu se îndeletnicește cu cultura în mare a poamelor, dar mai ales pentru motivul, că cererea comitatului central al Reuniunii, adresată în minister pentru o subvenție potrivită în scopul premiilor de împărțit, n'a eșuat nici până astăzi rezolvirea dorită.

Gimnaziul din Orăștie. În 31 Octomvrie a. c. se va face inaugurarea noului edificiu al gimnaziului reformat din Orăștie. Clădirea are două etaje. A costat șase sute de mii coroane.

Un român din regat pentru așezămintele noastre culturale. Repozatul Procopiu *Cazotti* și-a lăsat averea de câteva milioane, așa scriu ziarele de dincolo, în partea cea mai mare, pentru scopuri filantropice: pentru clădirea unui spital, a unei școli, pentru îmbrăcarea copiilor săraci ș. a., în sfârșit a mai lăsat câte 200 mii de lei: Societății noastre pentru fond de teatru, apoi „României June” din Viena, precum și fondului catedralei române sibieni.

Școală nouă în Cristian. Suntem informați, că în curând se va termina edificarea școlii gr. or. rom. din Cristian. Sfințirea va urma în timpul cel mai scurt prin P. O. D. protopop tractual. Cu ocazia aceea solemnă corul clericilor din cur. III va da un concert cu program bine chibzuit. Prin ridicarea noului edificiu, s'a realizat o dorință veche a poporului din Cristian. Credem că în viitor, ea și în trecut școala din Cristian va fi un trainic altar al culturii adevărate.

Cutremurul de pământ din Marția trecută pela 1 oară d. a. a avut o direcțiune dela sud spre nord. A fost simțit în Boșca-montană, Reșița, Orșova, Caransebeș, Lugoj, Petroșeni, Deva și în alte locuri. Cutremurul a durat câteva secunde, fără să producă stricăciuni. În Sibiu cei mai mulți nici n'au observat cutremurul.

Fără pașaport. Din Belgradul Sârbiei vine știrea, că la graniță între Ungaria și Sârbia nu se va mai pretinde arătarea pașaportului. Măsura aceasta ar ușura mult călătoria în cele două țări învecinate. Dacă știrea se adevărește, cu atât mai vârtos ar trebui să se introducă o asemenea învoire și în raporturile dintre România și țara noastră. Țările civilizate au înălțurat de mult măsurile, care împiedică libera circulațiune a persoanelor.

Rețete false. Poliția din Budapesta a arestat pe medicul Dr. Leopold Fraenkel și pe farmaciștii Ludovic Braun și Rudolf Glük. Se bănuiește, că au înșelat cu câteva mii de coroane cassa de asigurare a muncitorilor. Înșelătoria se făcea așa, că medicul scria numeroase rețete pentru lucrători, iar prețul acestor rețete se încasase dela societatea de asigurare, fără ca farmacia să dea medicamentele. Cercetarea urmează.

Statue pentru Petru cel Mare. Din Reval se anunță, că s'a desvelit zilele acestea monumentul țarului rușilor Petru cel Mare. De față la serbare a fost marele duce Constantin Constantinovici.

Cu balonul peste Ocean. Aviatorul *Wellman* a plecat Miercuri din America cu balonul, ca să facă drumul plănuțit peste Ocean în Europa.

Reuniunea de cântări „Hilaria”. Din Oradea-mare ni se scrie, că reuniunea aceasta de cântări s'a reorganizat în 9 Octomvrie a. c. alegându-și comitetul în frunte cu președintele Dr. Romul Pap, ear dirigent de cor Nicolae Firu. Numita reuniune face următorul apel: Onorații autori români de compoziții corale, sunt rugați a trimite pe adresa secretarului *Traian A. Pinteru*, Oradea-mare, str. Lukács Győgy nr. 25, câte un exemplar din compozițiile lor. Fapta aceasta va servi două scopuri: Deoparte se va monta biblioteca muzicală a „Hilariei”, ca să poată corespunde pe deplin frumoasei chemări ce o are; de altă parte, de pe acum se îngrijește a pregăti terenul, a compune programul pentru festivitatea din 1912, când „Asociațiunea”, va fi invitată să-și țină adunarea generală în Oradea-mare.

Căile ferate pe întregă fața pământului au astăzi o lungime de peste un milion de kilometri. La începutul anului trecut 1909 aveau o lungime de aproape 990 de mii kilometri, ceea ce reprezintă un capital de 258 miliarde coroane. Cele mai multe căi ferate se găsesc în Statele Unite ale Americii. Urmează apoi Germania, Rusia, India răsăriteană, Franța, Canada, Anglia, Argentina, Austria, Ungaria, — aceasta din urmă avea în 1909 căi ferate în lungime de 20 de mii de kilometri.

Oraș de invidiat. Administrația orașului *Mannheim* se află într-o stare financiară vrednică de invidiat. Nu numai că n'are datorii, ci dimpotrivă, poate să dea împrumuturi considerabile altor rașe. Un împrumut de 800 de mii mărci, cu interese de 4 1/2%, a acordat orașului Mainz.

Vânzarea medicamentului 606. Am vestit într'un număr trecut, că preparatul Ehrlich se va pune în vânzare începând din Noemvrie a. c. în toate farmaciile din Germania. Fabrica chimică germană care a obținut dreptul de a produce medicamentul 606, a făcut întrebare la autoritățile din țara noastră: în ce condițiuni sunt aplicate la face comenzi din acest medicament? Prețul preparatului Ehrlich a fost satorit pentru Germania cu două mărci pe un gram. Jumătatea din câștigul brut se va întrebuița, conform voinței inventatorului, pentru scopuri științifice.

La desinfectare. Într-o după amiază din săptămâna trecută o femeie a sărit de pe podul Margareta din Budapesta în valurile Dunării; marinarii de pe țarmare au salvat-o din apă. În considerare că apa Dunării este infectată de bacilii holerei, atât femeia, cât și cei ce au salvat-o, au fost duși la institutul de desinfectare pentru a fi desinfecțati.

Lapte subțiat sau falsificat. În vremea din urmă se înmulțesc tot mai tare falsificările de lapte în orașul nostru. Este în interesul cumpărătorilor ca observând astfel de cazuri, să le anunțe (fără știrea lăptăreselor) la poliție, casa magistratului, ușa nr. 5.

Plata soldaților se va urca în curând, conform propunerii făcute delegațiilor de către ministerul comun de război. Soldatul de rând primește până acum 12 fileri pe zi, în viitor va primi 16, un „gefreiter” are să primească 24 fil. (în loc de 20), caporalul 36 (în loc de 30), sergentul 48 fil. (în loc de 40). Pentru cazuri de boală se vor face asemenea oarecare îmbunătățiri.

În loc de anunțuri de căsătorie. Fericitul părinte Nicolae Băezanu, paroh în Bucium-Ibbita, în loc de obicinuitele anunțuri de căsătorie despre cunună religioasă a ficei sale Elena cu dl învățător Ioan Micu, celebrată la 6 Oct. c., dăruiește fondului Victor și Eugenia Tordășian pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii pen-seriașilor sibieni cor. 10. La același fond au mai dăruit: Nicolae Vasilescu, 20 bani Const. Prie, paroh (Săcădate), 50 bani, Ioan Vasilescu, 20 bani, Ioan Moța, paroh (Orăștie), soția sa Maria n. Dămian, și copiii lor Anicuța, Elvira și Ionel, în cinstea mamei respective bunicii Aua, preoteasă încă în viață și în vecinica pomenire a tatălui respective moșului lor Nicolae Dămian, fost paroh în Balșa, 2 cor. Dem. Rodean, sod. franzela, 20 bani, Sebastian Bornemise, stud. univ. și librar (Orăștie), 1 cor. Ioan Muntean mehanic, 20 bani, și George Dămian, abs. de teol., 40 bani.

Teatru.

Reprezentățiunea teatrală de aseară, dată de meseriașii nostri, a fost foarte succesă. Teatrul orășenesc, unde s'a dat reprezentațiunea, a fost îndesat de public românesc, și foarte mulți au trebuit să se reîntoarcă cu regret acasă dela teatru, pentru că n'au mai putut căpăta bilete de intrare. Diletanții au jucat toți cu voce și cu pricepere. Lăudăm și de astădată zelul cu care și-au învățat toți rolurile și pronunțarea corectă a frumoasei noastre limbi. S'a jucat, cum se știe, piesa „*Prigebii*”, localizată de Dr. S. Stanca și *Muza dela Burdujeni* de Negroz, apoi dialogul „*Cum povestea o bunică*”, iar dl Dr. Antoniu *Bogdan* a cântat câteva doine din fluier, cu o artă vrednică de admirare.

Poșta redacției.

Dlul T. H. în F. Așa cum cere, fără prescurtări și fără îndreptări, nu se poate publica.

Dlul H. N. în T. Articole publicate deja în alte ziare nu publicăm.

FRĂȚII NEMÉNYI:
Grand-Hotel „Savoy”.

Budapesta, József-körut. Telefon: 154—08. Hotelul cel mai nou, mai modern și de primul rang al capitalei, situat în centru. 120 odăi. Saloane de cetit și conversat. Încălzire centrală cu aburi. Odaie de scaldă. Lift. Vacuum cleaner. Apă caldă și rece în fiecare odaie. Legătură cu tramvaiul electric, către toate garile. Prețuri moderate. Serviciul cel mai conștient.

Nr. 780/910

(407) 1—3

Concurs.

La postul vacant de învățător la școala confesională română gr.-or. din Breaza să publică concurs cu termen de 15 zile dela datul publicării.

Salariul fundamental din repartitie 600 cor. eventuală întregire dela stat 400 cor. ce să va cere cu documentele alesului, cvar-tir liber și 3 stângini de lemne.

Doritorii de a obține acest post au de ași înainta rugărilor de concurs în sensul regulamentului în timpul sus arătat subsemnatului oficiu și a se prezenta poporului în vre-o Duminecă.

Alesul e obligat a duce tineretul școlar la biserică în Dumineci și sărbători dând răs-punsurile la liturgie precum și la vecernie în presara sărbătorilor și Duminecilor, chiar și în feriile de vară.

Cvîncvenalele să vor solvi numai după 5 ani de activitate în această stațiune.

Făgăraș, 28 Sept. 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
prot.

Publicare de licitație minuendă.

Pre baza planului de edificare și a preliminarului de spese aprobat prin autoritățile competente superioare, prin aceasta să publică licitațiune minuendă pentru darea în întreprindere a zidirei școalei rom. gr. or. din filia Banfi-Dângău (tractul Clujului).

Licitațiunea să va ținea Luni, în 11/24 Octomvrie a. c. în sala de învățământ a școalei noastre din Gerofi-Dângău.

Prețul de strigare este 2989 cor. 50 fl. dela care sumă 10% te sunt a să depune ca vadiu înainte de începerea licitațiunei, la epitropia parohială de aici.

Planul de edificare, preliminarul de spese precum și alte informațiuni referitoare la edificare și la materialului ce-l dă parohia, să pot afla la oficiul nostru parohial.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a încheia contractul cu întreprinzătorul în care va avea mai multă încredere.

Contractul de edificare pentru întreprinzător e obligator îndată după subscriere, pentru parohie însă numai după aprobarea Prea Ven. Consistor.

Banfi-Dângău, 28 Septemvrie. 1910.

(405) 1—3

Comitetul parohial**Publicare de licitațiune minuendă.**

Pe baza planului de edificare și a preliminarului de spese aprobate prin autoritățile superioare competente, prin aceasta să publică licitațiune minuendă pentru darea în întreprindere a zidirei școalei rom. gr. or. din Panic (tractul Cluj.)

Licitațiunea se va ținea Sâmbătă, în 9/22 Octomvrie a. c. la 10 oare a. m. în sala de învățământ a școalei vechi de aici.

Prețul de strigare e 2456 cor. 90 fl. dela care sumă 10% te sunt a se depune ca vadiu înainte de începerea licitațiunei, la epitropia noastră parohială.

Planul, preliminarul de spese precum și alte informațiuni referitoare la edificare și la materialul ce-l dă parohia să pot afla la oficiul parohial de aici.

Comitetul par. își rezervă dreptul a încheia contractul de edificare cu întreprinzătorul în care va avea mai multă încredere.

Contractul de edificare e obligator pentru întreprinzător îndată după subscriere, pentru parohie însă numai după aprobarea Prea Ven. Consistoriu.

Panic, 27 Septemvrie 1910.

(406) 1—3

Comitetul parohial.

Nr. 354/1010 of. presb. (398) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune de paroh pelângă neputinciosul paroh Ioan Goron din parohia de clasa a III-a Esc prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima lui apariție în „Telegraful Român”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiei fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții vor avea ași așterne rugărilor concursuali, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis și a se prezenta în timpul și modul prescriș în regulamentul parohial congresual în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică din parohie spre a cânta predica și eventual a celebra sf. liturgie.

Deș, 9 Septemvrie 1910.

Oficiul protopresbiterial al tractului gr. or. Deș în conțelegere cu comitetul parohial.

Teodor Hermann
protopresbiter.

Nr. 489/1910.

[391] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr. or. română din comuna Varmaga protopresbiteratul Devei se es-crie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor. în bani gata din repartitiune, cuartir și lemne de foc în natură.

Concurenții au să-și înainteze cere-urile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopopesc și în-ainte de alegere să se prezente poporului.

Deva, 15 Sept. 1910.

Oficiul protopresbiterial al tractului Devei în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 450/1910.

(395) 3—3

Concurs.

Prin rezoluția Prea Vener. Consistor de dto 6/19 April a. c. Nr. 4119/Bis, penzionat fiind parohul din parohia de clasa II (a doua) Chintelnic—Kenteke în tractul Bistriței și astfel parohia devenind vacantă, prin aceasta se es-crie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Dela concurenți se cere cualificațiunea completă prescrișă de regulamentul pentru parohii.

Cerurile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis, în care timp concurenții, pe lângă observarea restric-țiunilor regulamentare și pe lângă prealabila încuviințare din partea oficiului protopresbi-teral, se pot prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie la biserică spre a cânta, predica, respective celebra.

Bistrița, 2/15 Septemvrie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. în con-țelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu
protopresb.

Ad. m. pp. 970/1910.

(399) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala confesională din co-muna Sebeșul-mare prin aceasta se des-chide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Tele-graful Român”.

Emolumentele împreunate la acest post sunt:

a) 200 cor. din repartitie dela popor.
b) 400 cor. ajutor dela Ven. Consistor.
c) 400 cor. întregire dela stat votată deja.

d) 50 cor. relut de cuartir și 20 cor. pentru grădină.

e) Cuincuenalele prescise se vor eso-pera dela stat după un serviciu neîntre-rupt de 5 ani la această școală.

Concurenții au a-și așterne suplicele instruite conform normelor în vigoare subsemnatului până la termenul sus indicat și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică spre a fi cunos-cuți poporului.

Ceice vor dovedi că sunt în stare să formeze cor bisericesc și știu muzica in-strumentală, vor fi preferiți.

Cluj, 18 Septemvrie 1910.

Oficiul protopresbiterial în conțele-gere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Nr. 160/1910.

(394) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan-temporal sistemizat în parohia română gr.-or. de clasa II-o din Balomir, lângă parohul Nicolae Suciu, în conformitate cu rezoluți-nea consistorială Nr. 1078 Bis. a. c. să es-crie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Rom.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohului cuprinse în coala B. pentru întregirea dela stat și do-tațiunea de capelan pe baza art. de lege XIII din 1909.

Concurenții au a-și trimite cererile de concurs instruite conform regulamentului pen-tru parohii în termenul arătat mai sus ofi-ciului protopresbiterial rom. gr. or. al Orăș-tiei, având totodată datorință de a se pre-senta în comună cu prealabila încuviințare a aceluia în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a și arăta desteritatea în ritualele bise-ricesti și a să face cunoscut poporului.

Orăștie, la 20 Septemvrie 1910.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Aviz.

Subscritarii de acții ai institului de credit și economii „Lumina” societate pe acții în Sibiu, cari nu au achitat valoarea acțiilor subscrise sunt prin aceasta provocați, ca în termen de 30 zile dela a treia apariție a acestui aviz, să plătească întreg restul, împreună cu 6% interese de întârziere dela scadență, altcum în înțele-sul §. 9 din statute, acțiile subscrise să vor anula, emitându-se acții nouă sub a-celaș număr, și subscritorii acțiilor vor perde drepturile lor de acționar și su-mele plătite a conto acțiilor, rămânând conform §. 171 din legea comercială și mai departe responsabili pentru 50% din valoarea acțiilor subscrise.

Sibiu, în 23 August 1910.

(413) 1—3

Diracțiunea.**Concurs.**

Pentru întregirea postului al 2-lea de învățător, dela școala confesională din Șibot (Alkenyer) să es-crie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Ro-mân”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Una mie (1000) coroane, 600 dela comună, iar restul se va cere dela stat.
2. Cuartir în natură.
3. 1/4 jugăr grădină.
4. 4 metri lemne pentru încălzit.

Alesul învățător e deobligat a instrua și cânta cu elevii răspunsurile liturgice în Dumineci și sărbători.

Cuincuenalele vor da după plinirea ce-lor 5 ani de serviciu la școala noastră.

Refectanții au a și așterne rugărilor de concurs în termenul sus indicat subsemnatu-lui și a se prezenta în comună cu 8 zile în-ainte de alegere spre a se face cunoscuți po-porului.

Szászváros, (Orăștie) 21 Sept. 1910.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

(397) 3—3

Nr. 617, 643/1910.

(393) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învăță-tori la școalele d n comunele mai jos însem-nate din protopresbiteratul Geoagiului se pu-blică concurs cu termen de 15 z le dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Bozeș, cu salar dela comuna bise-ricască 300 cor. în rate trilonare, relut de grădină, locuință în edificiul școalei și lemne de foc din pădurea foștilor iobagi partea cât se dă după fum.

2. Almașul mic, cu salar dela co-muna bisericească 200 cor., cuartir în edi-ficiul școalei, grădină și lemne de foc în na-tură.

Ambele comune au cerut dela stat in-tregirea salariilor învățătoresți la suma pre-scrișă de lege.

Învățătorii aleși vor avea să meargă cu elevii regulat la biserică și să cânte cu ei la sf. liturgie.

Cerurile de concurs, instruite conform prescrișilor regulamentului, să se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul deschis.

Geoagiu, (Algyogy) 17/30 Sept. 1910.

Oficiul protopresbiterial al tractului Geoagiu în conțelegere cu comitetele paro-chiale concernente.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 563.

(403) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din Sasciori, protopresbiteratul Sebeșului, devenit vacant prin pensionare, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima pu-blicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

a) Salar fundamental 1000 cor.
b) Relut de cuartir 50 cor.
c) Relut de grădină 20 cor.

Cuincuenaliile se compută numai după anii impliniți la această școală.

Învățătorul ales e dator a propune stu-diul religiei, și a cânta cu copii în Dumi-neci și sărbători în biserică.

Concurenții au săși aștearnă cererile in-struite conform normelor din vigoare subsem-natului oficiu protopresbiterial în termenul deschis și a se prezenta în biserică spre a cânta.

Sebeș, 28 Septemvrie 1910.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial concernat.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Croitorie de dame.

Se recomandă pentru confec-ționarea costumelor pentru dame și fete, toalete, bluze și jachete după cele mai nouă jurnale, lucrate la potriveală și solid.

Mitzi Blesch

(400) 1—3 Sibiu, Neustiftg. Nr. 5.

Local de prăvălie de închiriat

în str. Cisnădiei Nr. 36,

dimpună cu magazinele aparțină-toare acestuia, eventual casa în-treagă constatătoare din mai multe cvartire din **1 Noemvrie 1910 până la 1 Octomvrie 1916.**

Oferte și insinuări să primesc zilnic în oarele de birou dela 8—12 a. m. la Cassa Arhidiecezană str. Măcelarilor Nr. 45.

Consistorul arhidiecezan.

(415) 1—3

Medic român în Karlsbad.**Dr. Enea Nicola**

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad,
casa „Billroth” lângă Sprudel.

(387) 71—

Anunț de noroc!

Invitare la participarea
Șanselor de câștig
garantate de statul Hamburg marei loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci
cu siguranță trebuie câștigate!

Câștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:	Câșt. principale a
Mărci 560,000	Mărci 300,000
" 550,000	" 200,000
" 540,000	" 100,000
" 530,000	" 60,000
" 520,000	" 50,000
" 515,000	" 45,000
" 510,000	" 40,000
" 305,000	" 30,000
" 303,000	" 20,000
" 302,000	" 15,000
"	" 10,000

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape

jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Câștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg	Jumăt. de los	Sfert de los
M. 6 (K 7)	M. 3 (K 3-50)	M. 1-50 (K 1-75)

Planul oficios de tragere provăzut cu em-blema statului, din care se văd depunerile pen-tru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimite la cerere înainte gra-tis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Câștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în

2 Noemvrie.**Samuel Heckscher senr.**

Cassă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.
Coupon de com. către Dl Samuel Heckscher senr
Cassă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteți-mi { un los întreg a M. 6.— (K 7.—)
" de jum. a M. 3.— (K 3-50)
" un sfert de los a M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat
Prin mandat postal Ce nu corespunde a
Ridicați-o prin ramburs se șterge.

(409) 1—14